

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/182/2006

KOBIETY W SPOŁECZEŃSTWIE – RÓWNOUPRAWNIENIE CZY DYSKRYMINACJA

KOMUNIKAT Z BADAŃ

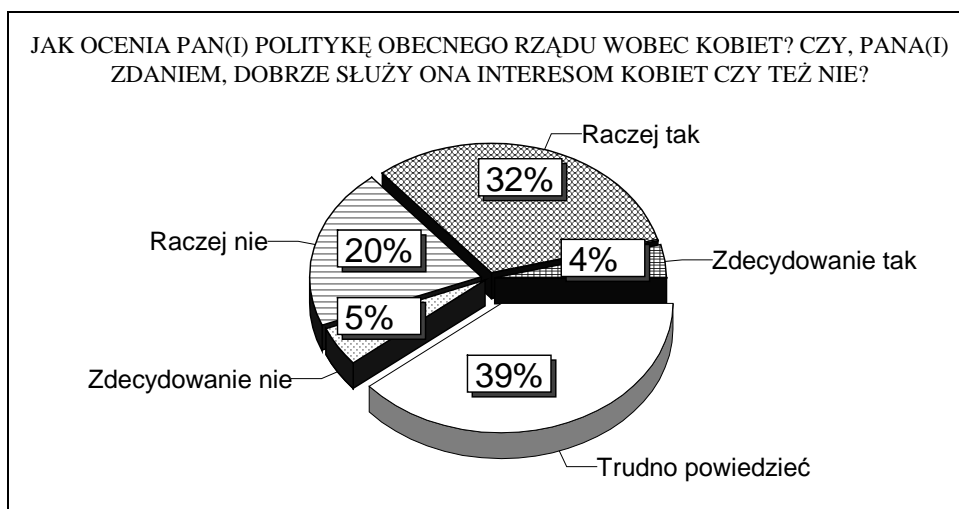
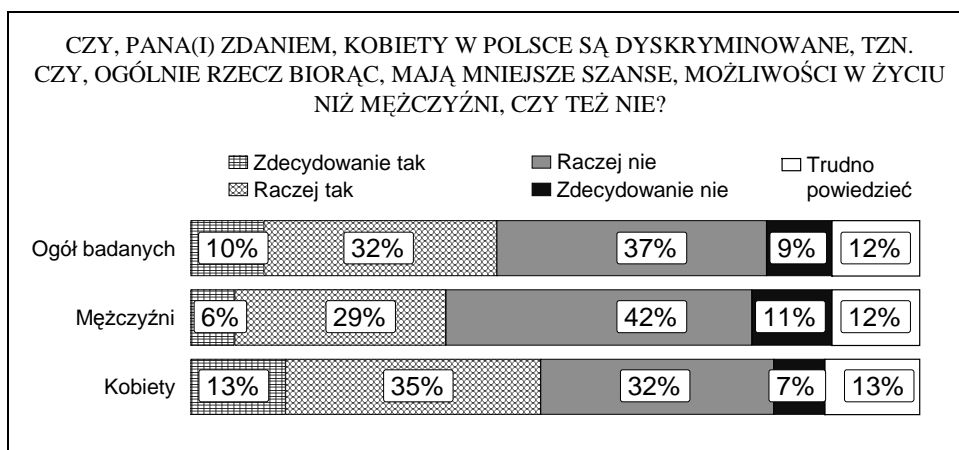
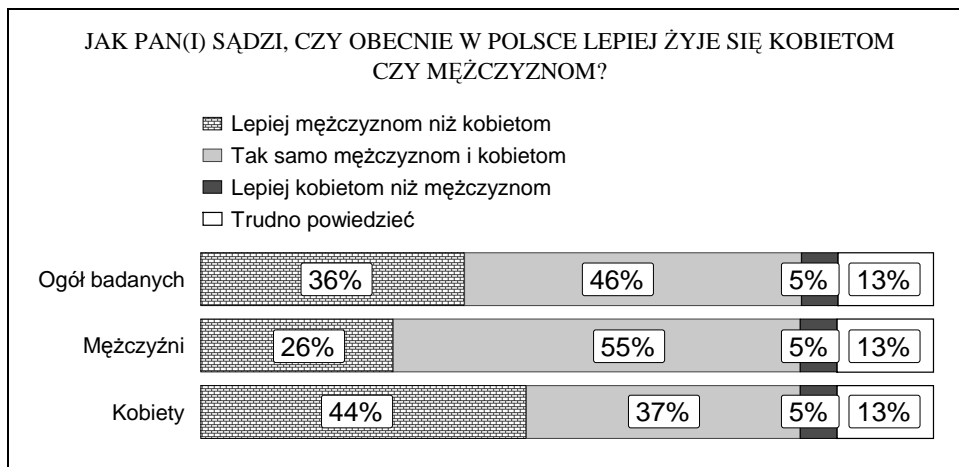
WARSZAWA, GRUDZIEŃ 2006

PRZEDRUK I ROZPOWSZECHNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
28 września 2006 roku

KOBIECY W SPOŁECZEŃSTWIE – RÓWNOUPRAWNIENIE CZY DYSKRYMINACJA

Od kilkunastu lat prowadzimy badania poświęcone sytuacji kobiet w Polsce – ich pozycji na rynku pracy, udziałowi w życiu publicznym, a także podziałowi obowiązków domowych i innym zagadnieniom. Tej problematyki dotyczył w jednym z tegorocznych sondaży¹ obszerny blok pytań, na podstawie którego opracowane zostały cztery raporty tematyczne. Ich publikację zaczynamy od komunikatu poświęconego ogólnym ocenom sytuacji kobiet w naszym kraju².

RÓWNOŚĆ WOBEC PRAWA

Dla ogromnej większości społeczeństwa zapewnienie kobietom i mężczyznom równych praw oraz równego traktowania w różnych sferach życia jest sprawą niepozostawiającą żadnych wątpliwości. Ponad trzy czwarte Polaków to zdecydowani zwolennicy równouprawnienia płci zarówno w życiu publicznym, rodzinnym, jak i zawodowym. Co piąty jest również przekonany o konieczności takiego równouprawnienia, choć w nieco mniejszym stopniu. W przypadku wszystkich wymienionych sfer życia bardziej zdecydowanymi zwolennikami równouprawnienia płci są kobiety, a także osoby lepiej wykształcone.

Tabela 1

Czy, Pana(i) zdaniem, kobiety i mężczyźni powinni mieć równe prawa i być równo traktowani [...] czy też nie?	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
	w procentach				
- w życiu publicznym	76	21	1	0	2
- w życiu rodzinnym	77	19	1	0	2
- w pracy	77	19	2	0	2

Nie należy jednak zapominać, że przedstawione deklaracje są bardzo ogólnikowe. O tym, że w przypadku szczegółowych rozwiązań niektórych kwestii społecznych

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (195) zrealizowano w dniach 4-7 sierpnia 2006 roku na liczącej 952 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

² W najbliższym czasie ukaże się komunikat przedstawiający opinie kobiet i mężczyzn o podziale obowiązków domowych. Kolejne będą poświęcone pracy zawodowej kobiet oraz ich udziałowi w życiu publicznym.

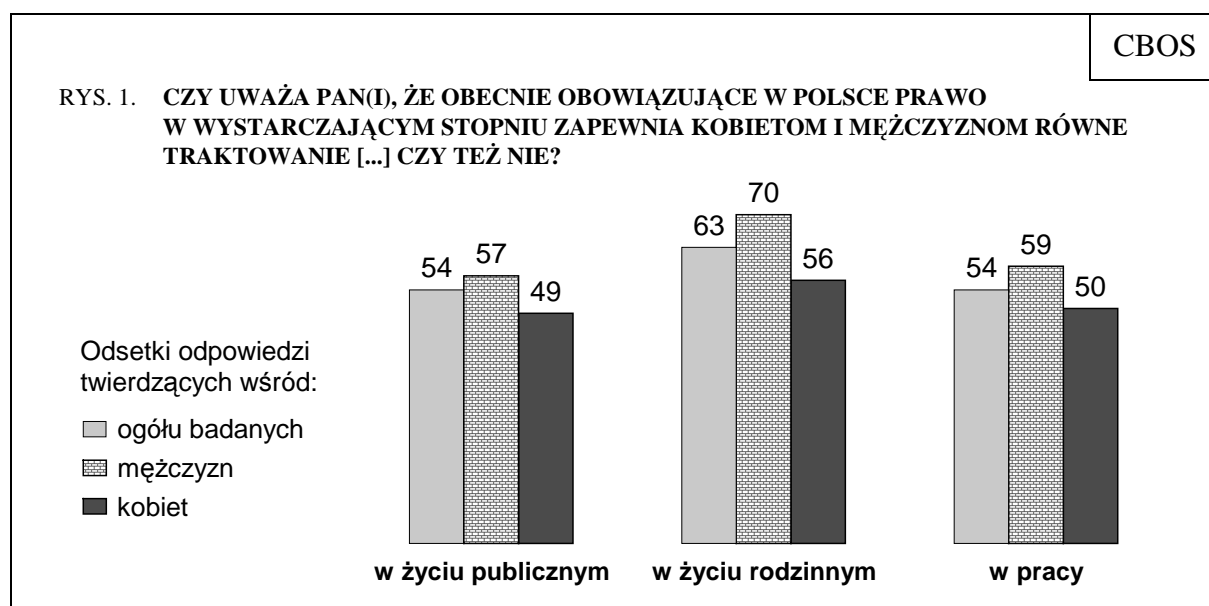
równouprawnienie kobiet i mężczyzn nie jest oczywistością, świadczyć może choćby stosunek do wieku emerytalnego – w polskim społeczeństwie przeważają przeciwnicy jego zrównania dla obu płci (znaczna ich część traktuje wcześniejszą emeryturę kobiet jako uzasadniony przywilej)³.

Polacy w większości podzielają też opinię, że prawo obowiązujące w Polsce w wystarczającym stopniu zapewnia kobietom i mężczyznom równe traktowanie w życiu rodzinnym (63%), a także publicznym i zawodowym (po 54%).

Tabela 2

Czy uważa Pan(i), że obecnie obowiązujące w Polsce prawo w wystarczającym stopniu zapewnia kobietom i mężczyznom równe traktowanie [...] czy też nie?	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
	w procentach				
- w życiu publicznym	16	38	31	5	11
- w życiu rodzinnym	20	43	24	3	10
- w pracy	14	40	29	5	13

Odpowiedzi mężczyzn i kobiet na tak postawione pytanie różnią się znacząco. O tym, że obowiązujące prawodawstwo zapewnia równouprawnienie w życiu publicznym i w pracy, przekonanych jest więcej mężczyzn (odpowiednio: 57% i 59%) niż kobiet (49% i 50%). O równouprawnieniu w życiu rodzinnym przeświadczonych jest aż 70% mężczyzn (wobec 56% kobiet).

³ Patrz komunikat CBOS „O wieku emerytalnym kobiet i mężczyzn raz jeszcze”, grudzień 2005.

Opinie na ten temat w poszczególnych grupach społecznych są niezbyt wyraźnie zróżnicowane. Na uwagę zasługuje jedynie bardzo wysoki odsetek przedstawicieli kadry kierowniczej i inteligencji przekonanych o formalnym równouprawnieniu płci oraz odsetek osób pracujących na własny rachunek, które są przeświadczone o jego braku (patrz tabele aneksowe). Jest to o tyle zastanawiające, że te dwie grupy dość często charakteryzuje zgodność opinii w różnych kwestiach. Wyjaśnienia tej różnicy należałoby szukać w badaniach pogłębionych dotyczących tej tematyki.

CZY KOBIETY SĄ DYSKRYMINOWANE?

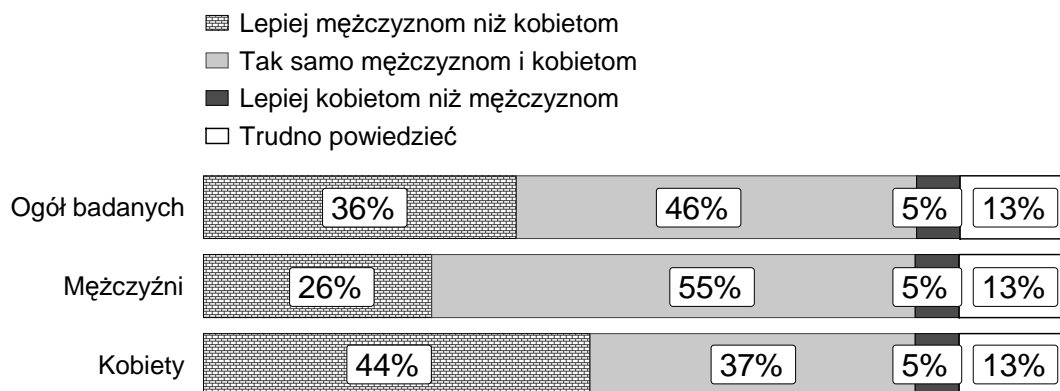
Niezależnie od pytania o system prawny, zapytaliśmy też badanych, czy, ogólnie rzecz biorąc, w Polsce lepiej żyje się kobietom czy mężczyznom. Obecnie niespełna połowa ankietowanych (46%) uważa, że nie ma różnic w sytuacji obu płci – to znacząco mniej niż w 2004 roku, kiedy opinię tę podzielała większość pytanym (60%). Nieco ponad jedna trzecia respondentów (36%, o 10 punktów procentowych więcej niż przed dwoma laty) jest zdania, że w lepszej sytuacji są mężczyźni. Tylko co dwudziesta osoba (5%) wyraża przekonanie, że to kobietom żyje się lepiej.

Tabela 3

Jak Pan(i) sądzi, czy obecnie w Polsce lepiej żyje się kobietom czy mężczyznom?	Wskazania respondentów według terminów badań	
	2004	2006
	w procentach	
Lepiej mężczyznom niż kobietom	26	36
Tak samo mężczyznom i kobietom	60	46
Lepiej kobietom niż mężczyznom	6	5
Trudno powiedzieć	8	13

Odpowiedzi na tak postawione pytanie są znacząco zróżnicowane w zależności od płci badanych. Ponad połowa mężczyzn (55%) i tylko nieco ponad jedna trzecia kobiet (37%) uważa, że obu płciom żyje się tak samo. Wśród kobiet przeważa opinia (44% wskazań), że to mężczyźni zajmują uprzywilejowaną pozycję.

RYS. 2. JAK PAN(I) SĄDZI, CZY OBECNIE W POLSCE LEPIEJ ŻYJE SIĘ KOBIECIOM CZY MĘŻCZYZKOM?

W poszczególnych grupach społecznych opinie na ten temat są zróżnicowane, ale różnice te kształtują się odmiennie dla każdej płci. Znacząco wyższy od przeciętnego jest odsetek kobiet mających od 35 do 54 lat, które uważają, że to mężczyznom żyje się w Polsce lepiej, co można tłumaczyć tym, że właśnie w tej grupie wiekowej kobiety często łączą pracę zawodową z koniecznością zajmowania się domem⁴, a nie zawsze mogą liczyć na pomoc swoich partnerów życiowych przy codziennych obowiązkach domowych. Mężczyźni z wyższym wykształceniem częściej niż pozostali gotowi są przyznać, że kobiety znajdują się jednak w gorszej sytuacji.

Ponadto opinie mężczyzn i kobiet kształtują się odmiennie w zależności od oceny własnej sytuacji materialnej. Im ona lepsza, tym częściej kobiety wskazują na równość obu płci, tym rzadziej zaś – mężczyźni.

⁴ Jak wynika z naszych badań, kobiety pracujące zawodowo w pełnym wymiarze czasu pracy są obciążone obowiązkami domowymi prawie tak samo jak kobiety bierne zawodowo. Będzie o tym mowa w następnym komunikacie.

Tabela 4

	Jak Pan(i) sądzi, czy obecnie w Polsce lepiej żyje się kobietom czy mężczyznom?					
	Lepiej mężczyznom niż kobietom		Tak samo mężczyznom i kobietom		Lepiej kobietom niż mężczyznom	
Ogółem	36%		46%		5%	
	M	K	M	K	M	K
	w procentach					
	26	44	55	37	5	5
Wiek						
18-24 lata	17	43	60	40	3	4
25-34	26	41	59	39	4	7
35-44	23	49	58	32	5	4
45-54	32	58	44	27	8	5
55-64	24	38	62	42	3	7
65 lat i więcej	34	36	51	44	9	4
Wykształcenie						
Podstawowe	27	41	49	37	6	5
Zasadnicze zawodowe	23	42	60	41	5	5
Średnie	26	48	56	34	6	5
Wyższe	34	43	54	41	5	6
Ocena własnych warunków materialnych						
Złe	24	47	63	35	5	1
Średnie	29	43	53	36	5	6
Dobre	24	43	51	41	7	8

M – wskazania mężczyzn, K – wskazania kobiet. Pominięto „trudno powiedzieć”

Poza ogólnym pytaniem o jakość życia kobiet i mężczyzn, zapytaliśmy również o to, czy kobiety w Polsce są dyskryminowane, tzn. czy mają mniejsze niż mężczyźni szanse i możliwości w życiu, czy też nie.

Tabela 5

Czy, Pana(i) zdaniem, kobiety w Polsce są dyskryminowane, tzn. czy, ogólnie rzecz biorąc, mają mniejsze szanse, możliwości w życiu niż mężczyźni, czy też nie?	Wskazania respondentów według terminów badań	
	2002	2006
	w procentach	
Zdecydowanie tak	12	10
Raczej tak	29	32
Raczej nie	37	37
Zdecydowanie nie	15	9
Trudno powiedzieć	7	12

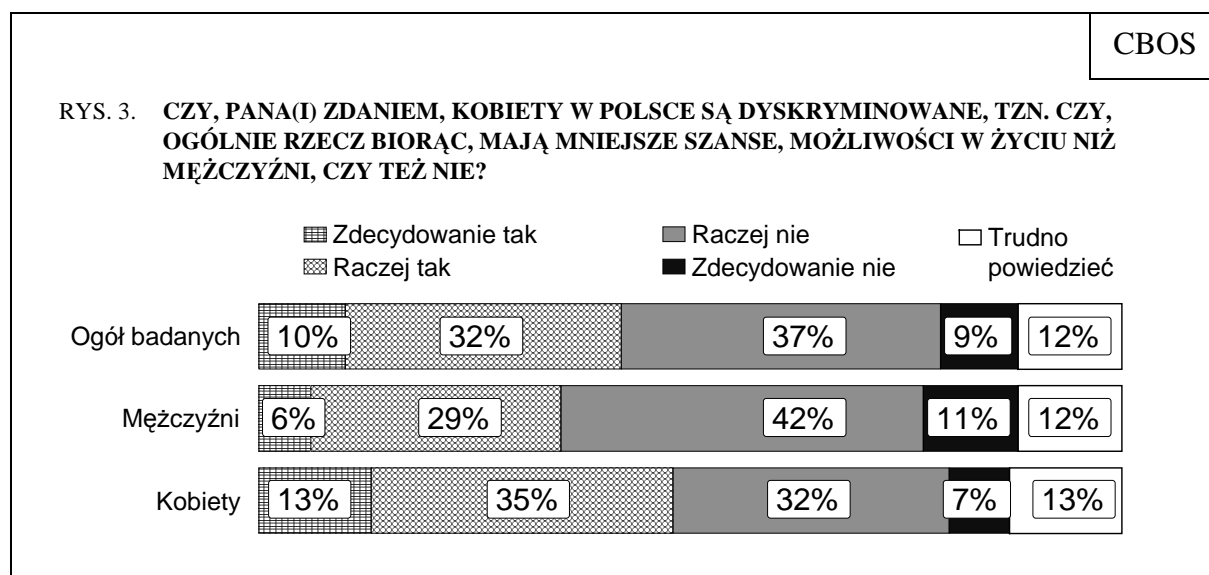
Opinia, że w naszym kraju kobiety nie są dyskryminowane (46%), nieznacznie przeważa nad poglądem, że mają mniejsze szanse w życiu niż mężczyźni (42%). W porównaniu z rokiem 2002, kiedy ostatnio badaliśmy ten problem, o 6 punktów zmalał

odsetek osób negujących dyskryminację kobiet. Nie wzrósł jednak odsetek tych, które są przekonane o dyskryminacji, zwiększyła się natomiast grupa niemających wyrobionego zdania na ten temat.

Warto zauważyć, że na występowanie w Polsce zjawiska ogólnie pojętej dyskryminacji wskazuje mniej osób niż np. na niższe zarobki czy mniejsze szanse awansu zawodowego kobiet mających takie same kwalifikacje jak mężczyźni⁵.

O istnieniu dyskryminacji kobiet przekonana jest prawie połowa z nich (48%), podczas gdy 39% jest przeświadczonych o jej nieistnieniu. W odpowiedziach mężczyzn proporcje te kształtują się odwrotnie.

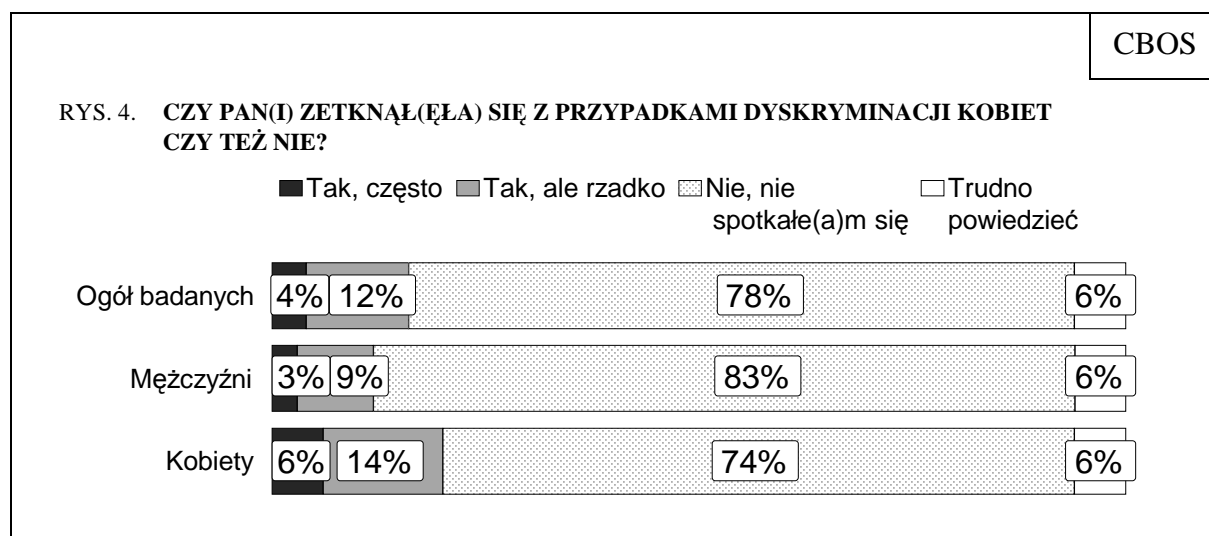

Wyraźnie wyższy od przeciętnego odsetek wskazań na obecność zjawiska dyskryminacji kobiet w Polsce daje się zauważyć w grupie osób pracujących na własny rachunek (zob. tabele aneksowe).

Chociaż ponad dwie piąte badanych jest przekonanych o dyskryminacji kobiet w naszym kraju, tylko co szósty (16%) twierdzi, że zetknął się z konkretnymi jej przypadkami, przy czym jedynie nieliczni (4%) – często. Wprawdzie w większości

⁵ Więcej na ten temat w komunikacie poświęconym pracy zawodowej kobiet.

gospodarstw domowych tylko kobiety gotują, zmywają, sprzątają, piorą i prasują⁶, jednak nie jest to postrzegane jako przejaw ich dyskryminowania.

Kobiety częściej deklarują, że zetknęły się z przypadkami dyskryminacji przedstawicielek swojej płci. Ponadto odsetek twierdzących odpowiedzi na to pytanie rośnie wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia badanych – wśród absolwentów wyższych uczelni sięga 30% (patrz tabele aneksowe).

PRZEJAWY DYSKRYMINACJI KOBIET

Wymieniane przez Polaków przykłady dyskryminacji kobiet najczęściej dotyczą pracy. Mniej więcej po jednej piątej badanych spośród tych, którzy zetknęli się z dyskryminacją (po ok. 3% ogółu), twierdzi, że kobiety otrzymują niższe wynagrodzenie za tę samą pracę, są gorzej traktowane (nie zaś na równi z mężczyznami), stosuje się wobec nich mobbing lub ze względu na płeć mają trudności w znalezieniu pracy. Co dziesiąta osoba, która zetknęła się z dyskryminacją kobiet (1,5% ogółu), mówiła, że mają one mniejsze szanse na awans zawodowy, a co siedemnasta (6%, 1% ogółu) wymieniała ogólnie pracę jako miejsce dyskryminacji. Co siódmy badany, który spotkał się z nierównym traktowaniem kobiet (15%, tj. 2,5% ogółu), twierdzi, że dyskryminuje się je nie ze względu na płeć, ale dlatego, że mają dzieci bądź są w ciąży.

⁶ Będzie o tym mowa w komunikacie dotyczącym opinii kobiet i mężczyzn o podziale obowiązków domowych.

Tabela 6

Proszę podać przykłady dyskryminacji kobiet, z jakimi Pan(i) się zetknął(ęła)	Odpowiedzi ogółu badanych	Odpowiedzi osób, które zetknęły się z dyskryminacją (N=149)*
	w procentach	
Niższe wynagrodzenia	3,5	22
Nierówne traktowanie w pracy, mobbing	3,0	19
Trudności w znalezieniu pracy	3,0	18
Dyskryminacja (w pracy i nie tylko) ze względu na posiadanie dzieci lub ciążę	2,5	15
Mniejsze szanse na awans zawodowy	1,5	10
Dyskryminacja w pracy – ogólnie	1,0	6
Przemoc, bicie, prześladowanie	1,0	6
Lekceważący stosunek do kobiet, poniżanie, obrażanie	1,0	6
Dyskryminacja w domu, w rodzinie, większe obciążenie obowiązkami domowymi i rodzinnymi	1,0	5
Dyskryminacja w instytucjach i miejscach publicznych (poza pracą i szkołą)	0,5	4
Dyskryminacja w szkołach, na uczelniach	poniżej 0,5	2
Brak dostępu do niektórych zawodów	poniżej 0,5	1
Brak kobiet we władzach i życiu politycznym, odrzucanie kobiet w wyborach	poniżej 0,5	1
Molestowanie seksualne	poniżej 0,5	1
Inne odpowiedzi	0,5	4

* Procenty nie sumują się do 100, ponieważ badani mogli wymienić więcej niż jeden przykład dyskryminacji kobiet

Inne podawane przez ankietowanych przykłady nierównego traktowania kobiet to przemoc wobec nich lub ich poniżanie i obrażanie (po 6% tych, którzy zetknęli się z dyskryminacją, czyli po 1% ogółu) oraz większe obciążenie obowiązkami domowymi (odpowiednio: 5% i 1%). Ponadto nieliczni (poniżej 1% ogółu) wspominali o dyskryminacji kobiet w szkołach, na uczelniach, w różnego rodzaju instytucjach publicznych, o tym, że nie mają one dostępu do niektórych zawodów, o odrzucaniu kobiet w wyborach i ich nieobecności w życiu politycznym, a także o molestowaniu seksualnym.

POLITYKA RZĄDU WOBEC KOBIEC

Podobnie jak w 2002 roku zapytaliśmy ankietowanych o ocenę polityki rządu wobec kobiet. Opinie na ten temat w zasadzie się nie zmieniły, chociaż cztery lata temu rządziła lewica, a obecnie rządy sprawuje prawicowe Prawo i Sprawiedliwość. Badani uważający, że polityka obecnego rządu sprzyja kobietom (36%), przeważają nad tymi, którzy są przeciwnego zdania (25%). Co znamienne, największą grupę ankietowanych stanowią osoby

niepotrafiące określić swojego stanowiska w tej sprawie (39%, o 4 punkty procentowe więcej niż cztery lata temu), a opinie na temat polityki obecnego gabinetu wobec kobiet są mało zdecydowane.

Tabela 7

Jak ocenia Pan(i) politykę obecnego rządu wobec kobiet? Czy, Pana(i) zdaniem, dobrze służy ona interesom kobiet czy też nie?	Wskazania respondentów według terminów badań	
	2002	2006
	w procentach	
Zdecydowanie tak	4	4
Raczej tak	34	32
Raczej nie	20	20
Zdecydowanie nie	7	5
Trudno powiedzieć	35	39

W 2002 roku poglądy obu płci na politykę rządu wobec kobiet były wyraźnie zróżnicowane, obecnie zaś w znacznym stopniu upodobniły się do siebie. Na opinie w tej kwestii wpływ ma przede wszystkim wykształcenie – im ono wyższe, tym więcej badanych uważa, że polityka rządu nie sprzyja kobietom, a im niższe – tym częstsze odpowiedzi „trudno powiedzieć” (patrz tabele aneksowe).

ZADOWOLENIE ZE SWOJEJ PŁCI

Osoby biorące udział w badaniu zapytaliśmy też o to, czy, ogólnie rzecz biorąc, są zadowolone ze swojej płci. Jedynie nieliczne (3%) odpowiedziały przecząco. Cztery piąte ogółu ankietowanych (80%) wyraziło zdecydowane zadowolenie, dalsze 17% było w nim nieco mniej utwierdzonych.

W żadnej z grup społecznych niezadowoleni ze swojej płci nie stanowili więcej niż 6%. Różnice uwidaczniały się przede wszystkim w określaniu stopnia tego zadowolenia. W sposób zdecydowany wyraziło je 86% mężczyzn i 74% kobiet. Ponadto wydaje się, że zadowolenie ze swojej płci może być powiązane z ogólnym zadowoleniem z życia. Osoby, które dobrze oceniają swoją sytuację materialną (co nie zawsze wiąże się bezpośrednio z rzeczywistym poziomem zarobków), częściej deklarują zdecydowane zadowolenie z bycia kobietą czy mężczyzną. Wśród kobiet istotnym czynnikiem wpływającym na opinię w tym względzie jest również wykształcenie – im lepiej są wykształcone, tym bardziej zdecydowanie wyrażają zadowolenie z tego, że są kobietami.

Tabela 8

Czy, ogólnie rzecz biorąc, jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że jest Pan(i) mężczyzną (kobietą)?	Zdecydowanie tak		Raczej tak		Nie*	
	80%		17%		3%	
Ogół badanych	M	K	M	K	M	K
	w procentach					
Ogółem	86	74	12	21	1	3
Wykształcenie						
Podstawowe	80	67	15	26	4	5
Zasadnicze zawodowe	88	75	11	21	1	3
Średnie	90	78	8	18	1	3
Wyższe	81	79	17	16	0	2
Ocena własnej sytuacji materialnej						
Zła	84	68	12	24	4	5
Średnia	86	74	12	23	1	3
Dobra	87	81	12	15	0	3

* Zsumowane odpowiedzi „raczej nie” i „zdecydowanie nie”, M – odpowiedzi mężczyzn, K – odpowiedzi kobiet. Pominięto „trudno powiedzieć”

★

★

★

Mimo że prawie wszyscy Polacy są zwolennikami formalnego równouprawnienia płci, a większość uważa, że obecny system prawny zapewnia je w wystarczającym stopniu, duża grupa skłonna jest przyznać, że kobietom żyje się w Polsce gorzej niż mężczyznom i że są one dyskryminowane. Konkretnie, wzięte z własnych obserwacji przykłady ograniczania szans kobiet wymieniali jednak stosunkowo nieliczni, najczęściej dotyczyły one sytuacji zawodowej kobiet.

Opracowała
Joanna SZCZEPAŃSKA

A N E K S

Tabela 1. Czy uważa Pan(i), że obecnie obowiązujące w Polsce prawo w wystarczającym stopniu zapewnia kobietom i mężczyznom równe traktowanie w **życiu publicznym** czy też nie?

(%)

	Zdecydowa- nie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowa- nie nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Liczba osób Ogółem	16	38	31	5	11	952
Płeć						
Mężczyźni	19	38	29	2	11	451
Kobiety	12	37	34	6	11	501
Wiek						
18-24 lat	16	33	40	2	9	138
25-34	15	37	38	3	7	171
35-44	14	37	27	11	11	140
45-54	19	35	30	5	10	188
55-64	14	46	27	3	10	139
65 lat i więcej	14	37	27	3	18	176
Miejsce zamieszkania						
Wieś	16	39	28	4	13	356
Miasto do 20 tys.	13	46	31	3	7	128
20-100 tys.	14	30	39	4	12	193
101-500 tys.	18	38	28	6	10	169
501 tys. i więcej mieszk.	15	36	35	7	7	107
Wykształcenie						
Podstawowe	14	36	30	3	18	274
Zasadnicze zawodowe	14	40	32	4	11	248
Średnie	17	35	35	5	7	328
Wyższe	18	44	25	8	4	102
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	37	36	11	9	7	43
Prac. umysł. niż. szczebla	12	36	33	8	10	86
Pracownicy fiz.- umysł.	12	41	36	2	8	92
Robotnicy wykwalifikowani	21	29	39	2	9	91
Robotnicy niewykwalifik.	17	41	25	0	16	37
Rolnicy	12	44	15	2	27	50
Pracujący na własny rach.	15	29	48	6	2	31
Bierni zawodowo						
Renciści	20	32	28	5	15	89
Emeryci	12	41	29	3	14	218
Uczniowie i studenci	9	40	41	5	5	55
Bezrobotni	16	34	37	6	7	111
Gospodynie domowe i inni	14	43	27	10	5	48
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	18	32	36	7	8	113
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	16	36	37	5	6	68
sekt. pryw. poza rolnict.	18	39	32	2	8	203
prywatnym gosp. rolnym	13	45	15	3	24	54
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	16	33	39	5	7	100
301-500	22	31	34	4	9	144
501-900	14	38	36	2	10	209
901-1200	12	41	34	5	9	114
Powyżej 1200 zł	23	33	25	13	7	68
Ocena własnych war. mater.						
Złe	17	29	34	6	15	252
Średnie	15	41	30	3	10	427
Dobre	15	40	31	6	9	272
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	18	37	32	1	12	56
Raz w tygodniu	16	38	31	4	11	470
1-2 razy w miesiącu	15	37	30	5	13	155
Kilka razy w roku	16	39	29	4	12	179
W ogóle nie uczestniczy	10	36	38	8	8	93
Poglądy polityczne						
Lewica	18	38	34	4	6	125
Centrum	16	36	32	7	9	271
Prawica	16	42	33	3	6	297
Trudno powiedzieć	14	34	27	3	21	260

Tabela 2. Czy uważa Pan(i), że obecnie obowiązujące w Polsce prawo w wystarczającym stopniu zapewnia kobietom i mężczyznom równe traktowanie w **życiu rodzinnym** czy też nie?

(%)

	Zdecydowa- nie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowa- nie nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Liczba osób Ogółem	20	43	24	3	10	952
Płeć						
Mężczyźni	24	46	17	2	11	451
Kobiety	16	40	29	4	10	501
Wiek						
18-24 lat	22	40	27	3	9	138
25-34	20	43	27	2	8	171
35-44	20	41	24	4	11	140
45-54	20	42	23	5	11	188
55-64	20	47	21	3	8	139
65 lat i więcej	19	44	20	2	15	176
Miejsce zamieszkania						
Wieś	20	43	20	3	14	356
Miasto do 20 tys.	21	49	20	3	7	128
20-100 tys.	19	35	33	2	10	193
101-500 tys.	21	48	20	4	8	169
501 tys. i więcej mieszk.	17	43	30	3	7	107
Wykształcenie						
Podstawowe	18	41	22	2	17	274
Zasadnicze zawodowe	18	50	20	2	11	248
Średnie	24	40	26	3	7	328
Wyższe	19	43	28	7	3	102
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	35	38	12	11	4	43
Prac. umysł. niż. szczebla	16	47	29	4	4	86
Pracownicy fiz.- umysł.	20	43	24	4	9	92
Robotnicy wykwalifikowani	27	41	21	2	9	91
Robotnicy niewykwalifik.	17	49	19	0	15	37
Rolnicy	13	42	9	2	35	50
Pracujący na własny rach.	16	47	30	3	5	31
Bierni zawodowo						
Renciści	23	36	22	4	15	89
Emeryci	16	49	22	2	12	218
Uczniowie i studenci	22	38	32	0	8	55
Bezrobotni	23	39	30	2	5	111
Gospodynie domowe i inni	17	43	27	6	7	48
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	19	39	26	6	10	113
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	20	47	25	5	3	68
sekt. pryw. poza rolnict.	23	45	23	2	7	203
prywatnym gosp. rolnym	14	43	9	3	31	54
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	17	40	31	4	8	100
301-500	26	37	25	3	9	144
501-900	22	47	22	1	8	209
901-1200	16	45	29	3	7	114
Powyżej 1200 zł	25	37	22	9	6	68
Ocena własnych war. mater.						
Złe	20	38	25	3	14	252
Średnie	18	48	21	3	10	427
Dobre	23	41	26	3	7	272
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	26	33	22	5	14	56
Raz w tygodniu	20	43	25	2	10	470
1-2 razy w miesiącu	18	45	23	3	10	155
Kilka razy w roku	21	45	19	3	12	179
W ogóle nie uczestniczy	19	46	23	6	7	93
Poglądy polityczne						
Lewica	23	47	24	2	4	125
Centrum	21	42	24	3	9	271
Prawica	21	47	23	3	6	297
Trudno powiedzieć	17	37	23	3	20	260

Tabela 3. Czy uważa Pan(i), że obecnie obowiązujące w Polsce prawo w wystarczającym stopniu zapewnia kobietom i mężczyznom równe traktowanie w **pracy** czy też nie?

(%)

	Zdecydowa- nie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowa- nie nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Liczba osób Ogółem	14	40	29	5	13	951
Płeć						
Mężczyźni	18	41	26	3	13	451
Kobiety	11	39	31	6	12	500
Wiek						
18-24 lat	13	43	30	4	9	138
25-34	13	38	35	3	11	171
35-44	14	38	31	7	10	140
45-54	16	40	25	7	12	188
55-64	14	44	28	4	10	139
65 lat i więcej	15	38	23	3	22	176
Miejsce zamieszkania						
Wieś	14	41	26	4	15	355
Miasto do 20 tys.	12	43	30	4	10	128
20-100 tys.	15	35	30	7	13	193
101-500 tys.	15	44	27	5	9	169
501 tys. i więcej mieszk.	14	35	37	5	10	107
Wykształcenie						
Podstawowe	13	38	25	4	21	274
Zasadnicze zawodowe	13	41	29	3	13	248
Średnie	16	40	31	6	7	328
Wyższe	16	42	29	6	6	102
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	31	45	10	6	8	43
Prac.umysł.niż.szczebła	12	40	32	6	10	86
Pracownicy fiz.- umysł.	11	49	27	3	9	92
Robotnicy wykwalifikowani	15	32	41	3	8	91
Robotnicy niewykwalifik.	15	45	24	0	16	37
Rolnicy	12	39	15	2	32	50
Pracujący na własny rach.	9	37	40	12	3	31
Bierni zawodowo						
Renciści	18	35	26	6	16	89
Emeryci	13	41	26	4	16	218
Uczniowie i studenci	6	49	35	5	5	55
Bezrobotni	16	35	33	7	10	111
Gospodynie domowe i inni	16	41	28	6	8	48
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	17	33	31	9	10	113
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	12	42	39	3	5	68
sekt. pryw. poza rolnict.	14	45	29	2	10	203
prywatnym gosp. rolnym	13	41	15	3	29	54
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	15	41	30	5	9	100
301-500	17	32	34	7	10	144
501-900	15	44	30	2	9	209
901-1200	12	37	33	6	12	114
Powyżej 1200 zł	18	36	32	10	4	68
Ocena własnych war. mater.						
Złe	13	38	28	6	15	252
Średnie	15	40	29	3	12	427
Dobre	14	42	28	5	11	272
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	24	29	29	4	15	56
Raz w tygodniu	15	40	28	4	13	469
1-2 razy w miesiącu	12	42	28	5	13	155
Kilka razy w roku	11	41	29	5	13	179
W ogóle nie uczestniczy	12	40	34	5	9	93
Poglądy polityczne						
Lewica	18	46	26	4	6	124
Centrum	14	39	33	5	9	271
Prawica	15	41	29	5	9	297
Trudno powiedzieć	12	37	25	3	23	260

Tabela 4. Czy, Pana(i) zdaniem, kobiety w Polsce są dyskryminowane, tzn. czy, ogólnie rzecz biorąc, mają mniejsze szanse, możliwości w życiu niż mężczyźni, czy też nie?

(%)

	Zdecydowa- nie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowa- nie nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Liczba osób Ogółem	10	32	37	9	12	952
Płeć						
Mężczyźni	6	29	42	11	12	451
Kobiety	13	35	32	7	13	501
Wiek						
18-24 lat	10	30	37	8	15	138
25-34	8	33	40	11	7	171
35-44	8	37	42	5	8	140
45-54	12	30	36	10	11	188
55-64	9	31	37	8	15	139
65 lat i więcej	9	31	31	9	19	176
Miejsce zamieszkania						
Wieś	10	30	32	9	20	356
Miasto do 20 tys.	5	33	41	8	13	128
20-100 tys.	10	33	41	10	6	193
101-500 tys.	11	36	38	8	7	169
501 tys. i więcej mieszk.	13	31	39	10	7	107
Wykształcenie						
Podstawowe	9	28	34	5	24	274
Zasadnicze zawodowe	9	31	38	10	13	248
Średnie	10	35	39	10	6	328
Wyższe	12	35	39	12	3	102
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	13	19	45	18	6	43
Prac. umysł. niż. szczebla	14	31	38	9	7	86
Pracownicy fiz.- umysł.	6	36	42	8	7	92
Robotnicy wykwalifikowani	5	29	41	11	14	91
Robotnicy niewykwalifik.	6	32	51	3	9	37
Rolnicy	2	27	31	11	29	50
Pracujący na własny rach.	23	26	31	11	8	31
Bierni zawodowo						
Renciści	10	39	26	6	19	89
Emeryci	8	33	34	8	17	218
Uczniowie i studenci	13	34	32	10	11	55
Bezrobotni	9	38	36	9	8	111
Gospodynie domowe i inni	18	21	49	7	5	48
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	10	37	36	11	7	113
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	7	27	48	11	8	68
sekt. pryw. poza rolnict.	10	30	41	8	11	203
prywatnym gosp. rolnym	3	25	34	10	27	54
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	11	40	33	7	9	100
301-500	8	37	35	8	11	144
501-900	8	33	42	7	10	209
901-1200	14	33	37	10	6	114
Powyżej 1200 zł	12	27	41	9	11	68
Ocena własnych war. mater.						
Złe	9	33	33	7	17	252
Średnie	9	33	39	6	12	427
Dobre	11	29	37	14	9	272
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	6	31	33	13	17	56
Raz w tygodniu	10	32	36	10	12	470
1-2 razy w miesiącu	9	40	35	3	12	155
Kilka razy w roku	10	27	40	10	13	179
W ogóle nie uczestniczy	9	29	43	10	9	93
Poglądy polityczne						
Lewica	10	35	34	11	10	125
Centrum	12	32	37	9	9	271
Prawica	8	33	46	7	6	297
Trudno powiedzieć	9	29	28	9	24	260

Tabela 5. Czy Pan(i) zetknął(ęła) się z przypadkami dyskryminacji kobiet czy też nie?

(%)

	Tak, często	Tak, ale rzadko	Nie, nie spotkałem(a) się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Liczba osób Ogółem	4	12	78	6	951
Płeć					
Mężczyźni	3	9	83	6	451
Kobiety	6	14	74	6	500
Wiek					
18-24 lat	4	13	77	6	138
25-34	5	14	78	4	171
35-44	6	11	77	6	140
45-54	6	17	75	2	188
55-64	3	8	85	3	139
65 lat i więcej	1	5	77	16	176
Miejsce zamieszkania					
Wieś	3	10	79	7	356
Miasto do 20 tys.	3	11	82	3	128
20-100 tys.	3	11	81	5	192
101-500 tys.	7	15	72	6	169
501 tys.i więcej mieszk.	7	10	74	8	107
Wykształcenie					
Podstawowe	3	6	78	13	274
Zasadnicze zawodowe	2	9	86	4	247
Średnie	6	15	76	3	328
Wyższe	7	23	66	4	102
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	6	23	68	3	43
Prac.umysł.niż.szczebla	6	14	77	4	86
Pracownicy fiz.- umysł.	3	14	77	6	92
Robotnicy wykwalifikowani	6	8	84	2	90
Robotnicy niewykwalifik.	0	3	92	5	37
Rolnicy	0	4	89	7	50
Pracujący na własny rach.	6	20	72	3	31
Bierni zawodowo					
Renciści	3	15	72	10	89
Emeryci	3	6	80	11	218
Uczniowie i studenci	9	16	66	10	55
Bezrobotni	6	17	76	1	111
Gospodynie domowe i inni	3	9	86	2	48
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	5	13	76	6	113
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	3	9	86	2	67
sekt. pryw. poza rolnict.	5	15	76	4	203
prywatnym gosp. rolnym	0	4	89	7	54
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	3	14	76	6	100
301-500	6	13	76	5	144
501-900	2	11	81	6	209
901-1200	8	8	81	4	114
Powyżej 1200 zł	5	20	71	4	67
Ocena własnych war. mater.					
Złe	5	13	69	12	252
Średnie	3	7	84	5	426
Dobre	4	16	77	2	272
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	10	4	79	6	56
Raz w tygodniu	3	12	78	7	470
1-2 razy w miesiącu	5	11	79	5	154
Kilka razy w roku	4	12	79	4	179
W ogóle nie uczestniczy	7	12	72	9	93
Poglądy polityczne					
Lewica	6	11	78	5	125
Centrum	4	14	76	5	270
Prawica	4	10	81	5	297
Trudno powiedzieć	3	10	77	9	260

Tabela 6. Jak ocenia Pan(i) politykę obecnego rządu wobec kobiet? Czy, Pana(i) zdaniem, dobrze służy ona interesom kobiet czy też nie?

(%)

	Zdecydowa- nie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowa- nie nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Liczba osób Ogółem	4	32	20	5	39	952
Płeć						
Mężczyźni	6	32	20	4	39	451
Kobiety	3	31	21	6	39	501
Wiek						
18-24 lat	1	32	15	4	48	138
25-34	4	29	25	6	36	171
35-44	3	32	27	5	34	140
45-54	3	31	22	7	37	188
55-64	9	33	18	7	34	139
65 lat i więcej	5	33	16	3	44	176
Miejsce zamieszkania						
Wieś	3	32	19	2	43	356
Miasto do 20 tys.	3	30	24	5	39	128
20-100 tys.	7	29	17	7	41	193
101-500 tys.	4	35	21	8	32	169
501 tys. i więcej mieszk.	3	30	27	8	32	107
Wykształcenie						
Podstawowe	3	28	16	3	50	274
Zasadnicze zawodowe	4	35	24	2	34	248
Średnie	5	31	20	8	36	328
Wyższe	5	33	24	10	28	102
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	4	32	25	14	25	43
Prac. umysł. niż. szczebla	3	25	26	10	36	86
Pracownicy fiz.- umysł.	5	29	29	7	30	92
Robotnicy wykwalifikowani	3	21	19	3	55	91
Robotnicy niewykwalifik.	0	29	22	0	49	37
Rolnicy	1	32	11	0	55	50
Pracujący na własny rach.	8	26	27	11	28	31
Bierni zawodowo						
Renciści	4	32	23	5	36	89
Emeryci	8	32	17	5	39	218
Uczniowie i studenci	1	31	17	3	48	55
Bezrobotni	3	48	15	3	31	111
Gospodynie domowe i inni	2	30	23	8	38	48
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	4	24	29	8	35	113
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	4	31	22	3	40	68
sekt. pryw. poza rolnict.	4	26	23	7	40	203
prywatnym gosp. rolnym	1	34	12	0	53	54
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	2	20	31	5	42	100
301-500	3	32	22	6	36	144
501-900	6	38	22	3	31	209
901-1200	4	29	16	5	46	114
Powyżej 1200 zł	7	19	29	18	27	68
Ocena własnych war. mater.						
Złe	4	24	20	6	46	252
Średnie	4	35	21	4	37	427
Dobre	4	33	20	7	36	272
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	1	35	18	3	43	56
Raz w tygodniu	4	38	18	5	35	470
1-2 razy w miesiącu	5	23	22	5	46	155
Kilka razy w roku	4	28	23	4	41	179
W ogóle nie uczestniczy	6	15	24	14	41	93
Poglądy polityczne						
Lewica	2	28	27	8	34	125
Centrum	3	29	31	8	30	271
Prawica	7	43	16	1	32	297
Trudno powiedzieć	3	23	11	5	59	260